

LIST IZLAZI TIJEDNO. — GODIŠNJA PRETPLATA 30.— DIN. — ZA INOZEMSTVO 60.— DIN. OGLASI PO NAROCITOJ TARIFI.

GODINA X. BROJ 44. Šibenik, 26. listopada 1939.

ADRESA UREDNIŠTVA I UPRAVE: ŠIBENIK pp. 17. BUKOMSI SE NE VRAĆAJU. BROJ ČEK. RAČUNA 33.121

Spremni!

»Moj narod je počinio dvostruki zločin: Zapustilo je mene, studenac žive vode, a iskopao čatrnje, čatrnje razrovane, koje ne mogu uzdržati vodu.«

Tako se Bog, u Starom Zavjetu, preko proroka Jeremije, tužio na svoj izraelski narod.

Ako se Bog onda tako tužio na onaj jedan jedini narod koji Ga je imao priliku upoznati, što bi tek danas mogao reći tolikim narodima koji Ga veoma dobro poznaju, a žive kao da nisu nikada čuli za Njega!

Traženje kraljevstva Božjega, kraljevstva Kristova, važnije je i potrebnije od zraka koji udišemo i od kruha kojim se hranimo. — A mi to kraljevstvo ne tražimo! I, što je još gore: preziremo ga, odbacujemo i rušimo!

Strašno nam se osvećuje takav postupak. Osvećuje nam se baš danas, a sutra nam se može i još strašnije osvetiti.

Narodi, puni pretjeranoga samopouzdanja, grade i danas babilonski toranj, ali im se pomiješale jezici, i više jedan drugoga ne razumiju. Pa, mjesto da se razidu svaki na svoju stranu, kao što se razidoše oni davni zidari, pograbiše oružje s kojim se ubijaju.

Moramo biti slijepi, pa da ne vidimo, kamo nas vode ljudi koji ne priznavaju Krista kraljem svemira. Zar nas ti ne dovedoše nad duboki, tamni ponor, koji proždire i uništava, kao kakav legendarni zmaj, sve koji u nj upanu!

Jest, moglo bi nam biti i gore. A da nam nije gore, možemo se zahvaliti jedino onima koji još uvijek priznavaju Krista svojim vrhovnim kraljem. Njima hvala, što se već davno ne poubijasmo i ne izgibosmo!

Nije se bez velikoga razloga ustanovio blagdan Krista Kralja. Niti su kongresi Krista Kralja, koji se u zadnje vrijeme priređuju, neka obična, vanjska parada. — Takvi blagdani i priredbe zahtjev su naših žalosnih dana.

Bez Njega ne možemo ništa! — A što će od nas biti, ako se borimo proti Njemu!!

Zato se već vide tolike ruševine. Zato se sa zemlje dižu vapaji koji probijaju oblake. Zato nam tako rijetko sjaje sunce.

Mahnito je ovo doba. Ne žecu se luđaci samo unutar zidova duševnih bolnica; još veći broj ih se nalazi na slobodi, izvan tih zidova!

Novi očinski poziv Sv. Oca na molitvu za mir

22. t. mj. Sv. Otac Papa Pio XII. primio je u posebnu audijenciju vrlo brojno predstavništvo stanovnika Castel Gandolfa, koje mu je htjelo, uoči njegovoga povratka u Vatikan, izraziti osjećaje svoje sinovske odanosti i ljubavi.

Sv. Otac im je tom prilikom upravo nekoliko očinskih riječi te je, među ostalim, kazao i ovo:

»Ovdje je mir. Mirna je zemlja, mirno nebo Italije, mirno jezero, koje ovdje blizu promatramo. No daleko odavle Mi gledamo nemirne morske valove, o koje se odražuju sunčane sjajne zrake; valove, koji su slika nevolje i ljudskog vihora, što se razbjesnio u Evropi i u svijetu. Svijet je to bez mira; svijet, koji treba mira; ne onoga mira, koji nije mir: Mir, mir, a mira nije bilo (Jer. 6, 14), već onoga, koji je, kako kaže veliki Otac sv. Augustin (De civ. Dei, l. 19, cap. 13) mir ljudi, usklađena jednodušnost, usklađena sloga među ljudima; onoga mira, koji je Otkupitelj, kad se rodio, donio ljudima dobre volje, krotiocima i gospodarima sebe samih u životnoj zajednici naroda. U sadašnjem času oluje i vihora država ovo je zora mira, što ga Crkva Kristova u Litanijama vapi od Boga: da se dostojni kraljima i vladarima kršćanskim mir i pravu slogu darovati... da se dostojni svemu puku kršćanskome mir i jedinstvo udjeliti.

Protuvjerska borba u sovjetskim školama

Mariborska »Nedelja« od 15. t. mj. donosi ovaj članak:

»Škola je uvijek veliko sredstvo, s kojim vlastodršci misle raskršćaniti Rusiju. Nikada se odveć ne ponavlja, da se sovjetska omladina odgaja u surovom materijalizmu. Od dječjih vrtova unaprijed sovjetsko se dijete uči komunizmu. Revija za predškolski uzgoj ovako se izražava u svom svibanjskom izdanju 1939.: »S odgojem novoga naraštaja treba početi u predškolsko doba. Naši dječji vrtovi odgajaju djecu u komunističkom duhu. Ti mališani se uče ljubiti svoju domovinu, stranku Lenjina i Staljina te njene velike vođe; odgajaju se u elementima novoga komunističkog morala; uvode ih u prve komunističke javne nastupe. Kad dijete ode u školu, ojačaja protuvjerski uzgoj profesori, organizacije, koje osnivaju sama djeca, te školski i izvanškolski rad. Vrlo teško je djetetu — pa neka je njegove obiteljski uzgoj ovakav ili onakav — opirati se tom pronicavom i neprestanom uplivu.

Protuvjerski uzgoj vrši se postepeno. U nižim razredima čitaju se protuvjerski odlomci iz djela Puškina, Čehova, Nekrasova, a osobito Gorkoga i drugih novijih pisaca. Djeci pripovijedaju bezbrojne priče, koje su veoma obilježene po ruskoj provinciji i pri izboru imaju prednost one, koje svećenstvo prikazuju u lošem

svjetlu. Tih je mnogo, osobito u basnama komunističkoga pjesnika Damjana Bezdnoha. Vrlo često uvode dijete u tajne kemije i uče ih, da su laboratorijski pokusi jedina istinita čudesa. Kad malo porastu, uzgoj postaje izrazito protuvjerski. Izvan školskih satova igraju slobodno protuvjerske igre.

Konačno se trude savezi »mladih pionira« (komunističkih skauta) sa svim silama, da bi odvratili djecu od vršenja kršćanskih dužnosti. Sastanke uriču u vrijeme službe Božje, gdje se ona uopće još obavljaju. Djecu potiču, da kod kuće sa zidova uklone križ i neka se upišu u bezbožničke borce. Općenito je cilj, za kojim idu škola i dječje organizacije, postignut. Brojna djeca, osobito iz sela, koju su roditelji kršćanski odgojili, postaju nakon nekoliko školskih godišta ateisti. U »Antireligiozniku« travnja 1939. pripovijedaju pokrajinski učitelj Čugujev niz »protuvjerskih ispovijedi«, što ih je primio od učenika. Neke su zanimive, jer nam pokazuju, kako boljševička škola ispunja svoj zadatak:

»Moji roditelji su mi govorili o Bogu: Bog može učiniti sve, što hoće. Navodili su me svakoga dana na molitvu Bogu, da si ne bi navukao njegovu srdžbu. Više nedjelja su me slali na sakramente i govorili mi, da Sveto Pismo to naređuje. Djed me je više puta korio, kad sam

se prošloga ljeta održao u Ljubljani. Na tom kongresu prihvaćene su mnoge odluke, rezolucije. U jednoj se kaže: »Čim više svijet otpada od Krista, tim više Ga se mi hoćemo držati.« Eto nam izlaza! Eto sigurnoga lijeka!

Vjerni vojnici ne smiju smalaksati u svojoj vjeri. Još vjerniji moraju postati. Još borbeniji i neslomljiviji. Okretniji i prodorniji.

pjevao ili plesao.

Moji roditelji su se bojali, kad je bio post, jesti sir ili maslac te su ih i meni branili govoreći: Bog će te kazniti.

Išao sam na ispovijed. Na svako pitanje svećenika odgovorio sam: Griješio sam.«

Treba zabilježiti riječi ovoga učenika o nastupu djeda. Starci su uistinu između svih članova obitelji oni, koji su ostali vjeri najvjerniji.

»Moj otac i moja mati — pripovijeda drugi — nisu bili tako vjerni kao moj djed te mi nijesu trpali glavu kao on. No bili su ipak pod njegovim uplivom i brižljivo ispunjavali sve vjerske dužnosti.«

»Prije negoli sam pošao u školu, obitelj me je odgojila u vjerskom duhu. Otac i mati naučili su me moliti i navadali k često molitvi. Neke od tih molitava još nijesam zaboravio. Prije jela i poslije jela morao sam moliti, kao što rade stari. Netom sam se ujutro ustao i umio, molio sam i navečer isto tako. Boga sam molio, neka blagoslovi moje ufanje. Sve to je na me silno djelovalo i nikada nijesam na Boga zaboravio.«

Pogledajmo pak, kako dolazi do otpada:

»Mati me je vodila u crkvu s drugom djecom. Išao sam dragovoljno, jer mi se mililo pobožno pjevanje i nakit crkve. Bila je to za me zabava, a i mislio sam, da ću se tako čuvati grijeha, jer mi je majka govorila: »Ako budeš često išao u crkvu, ne ćeš grijешiti«. Bio sam već u petom razredu u drugom polugodištu i još sam rado išao u crkvu. No pri kraju školske godine organizirala se kod nas skupina mladih pionira. Nekomsomolac mi je predlagao, neka stupim u nju. To sam učinio i počeo ići mjesto u crkvu na pionirske sastanke i tamo sam našao upravo toliko zabave kao i u crkvi. Voda nam je pričao protuvjerske zgrade, i mi smo konačno zaboravili na crkvu i svećeničke izmišljotine.«

Kad su ta djeca, koja su postala bezbožnici, kod kuće u svojim obiteljima šire i naviještaju bezbožstvo:

»Moja braća i sestre su oni, od kojih sam prvi put čuo, da nema Boga« — kaže drugi.

Kada djeca, koja su izdržala pritisak škole i komunističkih organizacija, napuste svoje obitelji i podu študirati više škole, stanuju obično u zajedničkim đačkim domovima. Tu dobiju zadnje udarce:

»Od dječjih godina živio sam u vjerskoj atmosferi i bio sam u vjeri uzgojen. U školi sam si pod uplivom učitelja, drugova i protuvjerskoga štiva stavio pitanje: »Da li uistinu postoji Bog nad ovom

Jer što su, ako ne luđaci, oni koji više vole tamu nego svjetlo! Koji ljubavi pretpostavljaju mržnju! Koji misle da će putem rata uspostaviti pravdu i donijeti narodima blagostanje!

Kako bi bilo sve drukčije u Kraljevstvu Kristovom! — Jer to je Kraljevstvo ljubavi, a u takvom kraljevstvu nema mjesta ni osvajanju, ni nepravdi, ni laži, ni osveti, pa ni istoj bijedi.

Još se sjećamo zadnjega međunarodnog kongresa Krista Kralja, koji

se prošloga ljeta održao u Ljubljani. Na tom kongresu prihvaćene su mnoge odluke, rezolucije. U jednoj se kaže:

»Čim više svijet otpada od Krista, tim više Ga se mi hoćemo držati.«

Eto nam izlaza! Eto sigurnoga lijeka!

Vjerni vojnici ne smiju smalaksati u svojoj vjeri. Još vjerniji moraju postati. Još borbeniji i neslomljiviji. Okretniji i prodorniji.

Čim više — tim više!

To je značenje Kristova blagdana. To je Kristov poziv. To traži i dobro svih nas.

Drugog izlaza nemamo. — Ili se s Kristom boriti i s Njim pobijediti, ili se pridružiti Kristovim neprijateljima i nečasno poginuti. Ili uz Krista sretno živjeti, ili bez Njega krvariti i umirati.

Izbor nije težak. — Kako se odlučimo, tako će nam i biti.

Spremni za Krista! Ig.

prirodom?« To pitanje bilo mi je teško riješiti: s jedne strane me je upliv obitelji vukao k vjeri, s druge me je škola tjerala drugim smjerom. Kad sam napustio domaću kuću i otišao u dački dom, otrešao sam se domaćeg upliva i protivjerski me je val zanio zauvijek.»

Iz slijedeće opaske lako možemo zaključiti na tragediju u obiteljima:

»Kad je mati doznala, da sam stupio među pionire i da sam prestao ići u crkvu, počela me je strašiti s paklom, a moj ljubljani brat mi je kazao, da nema Boga, i umirio me je.«

Tu nedavno je nizozemska sekcija »Pro Deo« priopćila lijepo pismo mladoga protestanta iz Rusije, u kojemu govori o otporu, osobito među omladinom, »posebno među mladim komunistima«, koji »kriomice pomažu svećenicima, sabiru novac za crkvu i odlučno se ubrajaju među vjernike. Ima također slučajeva, da članovi komunističke stranke prisustvuju službi Božjoj i davaju krštatavi svoju djecu.«

ŽIVOT S CRKVOM

Crkveni kalendar

Nedjelja, 29. X.: Dvadeset i druga nedjelja po Duhovima. — Krist Kralj. Blagdan Krista Kralja ustanovio je blgpk. Papa Pio XI. i naredio, da se slavi svake godine u zadnju listopadsku nedjelju. Svrha je blagdana, da se izgubljeni utjecaj i položaj Krista i Crkve opet povraća.

Ponedjeljak, 30. X.: Sv. Narcis, biskup u Jeruzalemu. Slavan bijaše po svom svetačkom i ustrpljivom životu. Neko vrijeme proživio je u pustinji. Umro je u 116. godini.

Utorak, 31. X.: Predvečerje Sviju svetih. — Danas je post i nemrs. — Sv. Nemesij i Lucila. Nemesij bijaše đakon, a Lucila djeвица. Na zapovijed cara Valerijana bijaše joj glava otsječena.

Srijeda, 1. XI.: Svi sveti, veliki i zapovjedni blagdan.

Četvrtak, 2. XI.: Dušni dan. Danas se sv. Crkva sjećá sviju vjernih, koji su preminuli u Kristu.

Petak, 3. XI.: Sv. Umberto, biskup. U mladim godinama bijaše odan svijetu i zabavama, ali taknut milošću Božjom i nagovorom sv. Lamberta, napusti svijet i stupi u svećenički stalež. Umro je kao primjer sv. biskupa g. 727.

Subota, 4. XI.: Sv. Karlo Boromejski, kardinal i nadbiskup u Milanu. Bio je jedan od najvećih dobrotvora Italije. Osobito za vrijeme kuge g. 1569. pokazao je svoje neobično plemenito i kršćansko srce. Umro je g. 1584.

BLAGDAN KRISTA KRALJA

ČITANJE POSLANICE bl. Pavla Apostola Kološanima (1, 12—20). — Braćo! Zahvaljujmo Bogu Ocu, koji nas je učinio dostojnima da budemo subaštinci svetih u svijetlu. On nas je izbavio od vlasti tmine i premjestio u kraljevstvo ljubeznoga Sina svojega, u kojemu po Njegovoj krvi imamo otkupljenje, oprostjenje grijeha. On je slika Boga nevidljivoga, prvorođena prije svakoga stvorenja, jer u

Njemu je sve stvoreno što je na nebu i na zemlji, što se vidi i ne vidi: bila prijestolja ili gospodstva ili poglavarstva ili vlasti, sve je po Njemu i za Njega stvoreno. I On je prije svega i sve po Njemu postoji. I On je glava tijela Crkve. On je prvenac, prvorođeni od mrtvih, da bude On u svemu prvi, jer je htio da u Njemu stanuje sva punina; i da s Njegovom krvlju na križu učini mir i tako da po Njemu sa sobom pomiri sve što je na zemlji i što je na nebu, u Kristu Isusu, Gospodinu našem.

† SLJEDI SV. EVANĐELJE po Ivanu (18, 33—37). — U ono vrijeme reče Pilat Isusu: Ti li si kralj židovski? Odgovori Isus: Govoriš li to sam od sebe, ili su ti drugi kazali o meni? Odgovori Pilat: Zar sam ja Židov? Narod tvoj i veliki svećenici predadoše te meni, što si učinio? Odgovori Isus: Kraljevstvo moje nije od ovoga svijeta. Kad bi bilo kraljevstvo moje od ovoga svijeta, onda bi se sluge borile, da ne budem predan Židovima, ali kraljevstvo moje nije odavle. Onda Mu reče Pilat: Dakle ti si Kralj? Isus odgovori: Ti govoriš, ja jesam Kralj. Ja sam se zato rodio i zato sam došao na svijet da svjedočim istinu: svaki koji je od istine, sluša glas moj.

EVO KRALJA!

Valjda nijedno drugo doba — kao ovo naše — nije osjećalo težnju za ovim blagdanom. Baš zato, što ga izjeda potreba mira i duhovnoga preporeda, dok vladajuće bezboštvo ponavlja tragični krik židovske svjetine: »Ne ćemo da ovaj vlada nad nama!«

Krist je uistinu Kralj, dapače Kralj, kakvoga nema na svijetu nijednoga više, Kralj i Gospodar neba i zemlje.

Na vrh Golgote on se prikazao kao žrtva, da oštajstvom ljudskog Otkupljenja, podvrgne svome kraljevstvu sva stvorenja. A Crkva danas prosi u Njega darove jedinstva i mira za sve ljude. Jer je uistinu potrebno oživjeti među ljudima znanje o vezi, kojim smo svi povezani ne samo kao braća iste naravi, već onim još tješnjim bratstvom, koje smo stekli, kad smo postali sretni udovi mističnog Tijela Kristova, Crkve svete, kojega je Glava Krist, kako apostol Pavao opetovano ističe u svojoj Poslanici.

Križarske vijesti

SKUPSTINA KRAJEVNOG ODBORA. U nedjelju 15. X. održana je skupština Krajevnog odbora za Medumurje u Maloj Subotici uz prisustvovanje delegata svih društava na području Krajevno odbora.

ODRŽANE PRIREDBE. Održana je priredba »Križarskoga dana« u Zagrebu na Sv. Duhu 15. X. Sudjelovala su sva zagrebačka Križarska Bratstva. Kao delegat VKB-a govorio je br. Nikola Kirigin. — 22. X. održane su priredbe »Križarskog dana« u Mariji Bistrici i u Varaždinu.

Toga mišljenja je bio i naš vođa puta, pa smo ga morali slijediti i rano i kasno, po suncu i sparinu.

A Firenza, kao malo koji grad, izobiluje suncem i sparinom. Tako nam se bliještilo pred očima i oko četiri sata popodne, kad prviput izidismo da je vidimo.

Kuda ćemo? — Onamo kamo, valjda svaki stranac upravlja svoje prve korake, prema katedrali Santa Maria del Fiore. Tu, na onom malom prostoru, između katedrale, Giottova zvonika i čudesne krsionice, odigravale su se najvažnije zgrade iz firentinskoga života.

»Zazivala se tu pomoć, dočekivalo se veselje, palili se krijesovi, plesala tu mladost prolazeći. Bilo je to mjesto sukoba i pobjeda. Bio to trg trumfa i posvete. Bio to prostor, na kom su se odigravale misterije i sveta skazanja... Tu su prolazile povorke svih moćnih ratnika, križara i plaćenika... Jašile su tu kavalkade španjolskih, švicarskih, njemačkih i francuskih vojnika u svojim šarenim haljama i blistavim pancirima... Tu su se dočekivala poslanstva, carevi i kraljevi, knezovi i vojvode, pape i patrijarhe... Konačno se tim pločnikom prošetao, u buri oduševljenja, predvođen crvenim košuljama, i prvi

Krist je Kralj!

KRIST JE KRALJ

jer nas je stvorio
jer nas je baštinio
jer nas je zadobio.

SLUŠAJMO ovoga Kralja, opslužujući Božje zapovijedi i naredbe Crkve.

SLUZIMO ovome Kralju surađujući svojom molitvom i apostolatom, da dođe Njegovo socijalno Kraljevstvo.

LJUBIMO ovoga Kralja pristupajući Njegovim sakramentima, obavljajući pobožnost Prvih petaka, posvećujući Mu svoje obitelji.

Na krštenju obećali smo, da ćemo se odreći sotone i raskošja svjetskoga. Danas, kad se tisuću šaka diže protiv Krista i kad tisuću ustiju kriči: »Ne ćemo da on vlada nad nama!« — ponovimo naša obećanja poslušna, vjernosti i ljubavi ovom našem Kralju!

10-godišnjica biskupovanja dra J. Carevića

Dubrovački biskup preuzv. g. dr Josip M. Carević upravlja dubrovačkom biskupijom već punih 10 godina. Na Malu Gospu 8. IX. 1929. bio je svečano ustoličen na katedru dubrovačkih biskupa.

»Narodna Svijest« od 18. t. mj. donosi opširniji prikaz plodonosnoga biskupova rada kroz minulih 10 godina. Prikaz je prenešen iz »Lista Dubrovački Biskupije« br. 8 i 9 t. g. U uvodu ovoga članka uredništvo »N. S.« piše: »Budući se ove godine navršilo na Malu Gospu 10 godina biskupskoga rada preuzv. g. dra Josipa Carevića u našoj biskupiji, bili smo odlučili, da tom prigodom skrenemo pažnju javnosti na ovaj jubilej, ali kada je preuzv. dijeceza biskup doznao za tu našu namjeru izričito je to zabranio navodeći kao razlog teške ratne prilike, koje su početkom mjeseca rujna upravo bile nastale u Evropi i svijetu. Međutim sad smo slobodni od te zabrane, kad »List Dubrovački Biskupije« kao službeno glasilo donosi iscrpljivi prikaz o plodonosnom njegovom biskupskom radu kroz minulih 10 godina.«

I doista rad biskupa dra Carevića uistinu je bio obilat i plodonosan. Da bi ujedinio kler u pastoralnom radu, organizirao je 1930. pastoralno-socijalni tečaj i uredio redovito održavanje Dekanatskih konferencija. Dobavio je 34 nova svećenika, od kojih je 24 odgojio, a sada ima 19 bogoslova i 44 pitomeca u malom sjemeništu. Nabavio je i »Ljetnikovac sv. Terezije« za đake.

U svrhu vjerske obnove proveo je organizaciju društva »Apostolstva Molitve«, održao je najprije dekanatske euhar. kongrese i konačno veliki dijecezanski, koji se pretvorio u pokrajinski. Biskup je organizirao Katoličku Akciju. Uveo je noćno i dnevno višesatno klanjanje. Proslava jubileja otkupljenja podizanjem spomen križa na Srđu dala je jakog impulsa katoličkom vjerskom zanosu vjernicima

parlament nove države (1859) da proglasi Firenzu glavnim gradom ujedinjene Italije.«

Sve te povijesne uspomene, koje niže Lj. Babić u spomenutoj knjizi, oživješe u meni, kad stadoh pred pročeljem starodrevne katedrale.

O, to pročelje! Dok ga netremice promatraš, izrezbarena u kameanu, mramoru i broncu, čini ti se, da pred njim blijeđi i ona neizraziva ljepota sa pročelja venecijanske i milanske katedrale.

Približi nam se, kao uhoda, jedan od bezbrojnih firentinskih tumača, i povede nas najprije u krsionicu, da vidimo freske i mozaike, a onda nas izvede pred jedna od postarskih vratiju, na kojima je majstor Ghiberti, u bronci, izvajao naše grešne praroditelje, te Nou, Abrahama, Izaka, Salamona i mnoge druge starozavjetne prizore.

Ta lijepa Ghibertijeva vrata poznata su pod imenom »rajska vrata«. To zato, jer je, kažu, sam Michelangelo izjavio, da su ona tako lijepa, e bi mogla poslužiti i kao rajska vrata.

Ulazimo u katedralu. Dok joj je vanjšina blistava i raskošna, ponutrica je posve jednostavna. Nema niti jednoga predmeta, koji bi pobudio

grada i okolice. Proslave Papinog dana kao i blagdana Krista Kralja vrše se naj-svečanije u crkvama i vanjskim manifestacijama prigodom akademija. U župama Mrčine, Babinopolje i Govedari, zatim u Zrnovu sagrađene su ili se dovršavaju nove crkve. Obnova i popravci izvršeni su u Stonu, Ponikvama, Grudi. Sagrađene su ili restaurirane župske kuće u Velojuci, Smokvici, Blatu, Majkovima.

Biskupova djelatnost velika je na karitativnom polju. U Dubrovniku je osnovao odbor »Milosrđe«, u Gružu »Trpezu sv. Vlah«. God. 1935. organizovao je duhovni koncerat za nezaposlene, a 1936. lično je s nar. zastupnikom sakupljao doprinose u korist akcije za narodnu pomoć. Inicijativu i pomoć dao je za osnivanje školskih kuhinja u raznim župama. Da bi se pobrinulo za djevojčice-služavke, osnovao je društvo »Djevojačka Zaštita« u Dubrovniku.

Na crkveno-ekonomskom polju mnogo je uradio biskup dr Carević uređenjem ekonomije »Zbora popovskoga«, te udaranjem temelja »Biskupske Menze«.

Biskup Carević ima osobitoga smisla za crkvenu umjetnost. Toj njegovoj osobini treba zahvaliti osnivanje »Biskupske Pinakoteke«, u kojoj je spašen veliki broj starih slika i umjetnina od propasti.

U narodnom pogledu biskup dr Carević stoji skupa sa svojim hrvatskim narodom i njegovim vodstvom. Svaka narodna akcija nalazi u njemu materijalno-ga i moralnoga podupiratelja. Prigodom blagoslova Križa na Srđu izložio je i vlastiti život žandarskim bajunetama u času, kad su ove imale da pokose žrtve u redovima nevinoga naroda.

Evo to su u najkraćim potezima momenti, koje »Narodna Svijest« iznosi o biskupovom desetgodišnjem radu.

Neka ovom prilikom primi i naše najljepše čestitke i najbolje želje!

Opet napadaj

Opet anonimno, opet bezobzirno, zagrebački tjednik »Hrvatski Narod« hoće da polemizira s »Katolikom«. U svom broju od 20. o. mj. taj list hoće da nam dijeli lekcije i, čak, da nas za nekakvo naše »skandalozno« pisanje pozivlje na odgovornost pred hrvatskim narodom!

To je doista, ne samo smiono, nego upravo drzovito, jer si time taj list prisvaja ulogu suca u ime hrvatskoga naroda. To je i smiješno, kad se znade da je hrvatski narod dao svoje povjerenje nekome drugom, a ne družini oko toga lista.

Nego, takva napuhavanja mi ne ćemo ozbiljno uzeti, pa ne ćemo ni polemizirati sa spomenutim zagrebačkim tjednikom, jer sa listom koji vrijeđa, kleveče i izvrće činjenice jedan hrvatski katolički list ne treba da polemizira. Istinoljubivost toga tjednika očitovala se najbolje u insinuciji da »Katolik« pomaže politiku pučke fronte... Pa da se ne nasmiješ tolikom smušenjaštvu!

posebno zanimanje. Ali naš cicerone, pun iskustva, pogađa naše misli, te nam dokazuje: Možda vas iznenađuje i razočarava ova jednostavnost. Ali baš u toj jednostavnosti nalazi se njezina prava unutrašnja ljepota.

Tumačeve riječi shvatih više kao izvinjenje nego kao estetsko riješenje.

Pa ipak, stojeći pod veličanstvenom Brunelleschijevom kupolom, osjećao nešto što ti nadima grudi, jer tu se, upravo pred 1600 godina (1439), stvaralo i stvorilo primirje između zapadne i istočne crkve, između Rima i Bizanta. Tu je negdje sjedio istočni car Paleolog Ivan VII sa svojim patrijarhom; tu su negdje razglabali i slušali ugledni kardinali, biskupi, teolozi i povjesničari. Ali i tuga te obuzme, kad se sjetiš, da je onaj sporazum potrajao kratko vrijeme...

Drugi posjet smo posvetili crkvi, koja ima lijepo ime: Santissima Annunziata. — To je najposvećenije Marijino svetište u Firenzi, a, sigurno, i u čitavoj okolici.

Pred Gospinim oltarom neprestano gori 35 uljenih svjetiljaka. Marijina slika se ne vidi. Na oltaru je, ali je pomnjivo zatvorena, jer je krase bogati darovi vjernika koji kroz vjerkove osjetiš njezinu pomoć. Kažu, da je slika neodoljivo privlačiva. Za-

Podlistak

Ljepotica

»Vjekovima slikali su i crtali njezin lik znani i neznani majstori, njezina djeca u tisuće i tisuće varijanata. Najprije na zlatnim podlogama s iskrčivim svetokruzima, na kojima se sjalo drago kamenje. Oblačili je u zlatom prokšana tkanja, puna proljetnog cvijeća, puna zvijezda, puna finih tankih arabeska. Čiste svijetle prozirene šare, pune vedrine, bile su njezine koprene. Poput malene djece slagali su ti majstori vesele boje u njezinu čast.«

— O kojoj to ljepotici govori slikar Ljubo Babić u svojoj knjizi »Pod italjskim nebom«? —

Jest, prava je to ljepotica. Ako je još ne vidjeste, a ono ste sigurno čuli za njezino ime. Zovu je: Firenza! Stigismo u nju, kad je sunčani slap bio najžešći, točno u podne zadnjega srpnja.

— Za okrepu potrebna je hrana i odmor. Putnicima često puta nedostaje i jedno i drugo. Međutim, dok se hrana lako može pribaviti, putnik ne smije misliti na odmor, ako želi nešto vidjeti i upoznati.

Širom svijeta

MIR U PALESTINI. Vlada je ukinula i posljednje mjere, koje je ranije bila donijela u Palestini, te se može smatrati, da je osiguran normalni tok života. Trgovina između Židova i Arapa razvija se u punoj suradnji s vladom, koja i dalje donosi mjere u svrhu osiguranja normalnog gospodarskog života.

JAPANSKO-IRANSKI PRIJATELJSKI UGOVOR. Potpisan je ugovor o prijateljstvu između Irana (Perzije) i Japana.

AMERIKKE REZERVA ZLATA iznose 67% rezerve zlata cijeloga svijeta, jer rezerva zlata ministarstva financija u Washingtonu iznosi danas preko 17 milijardi dolara. Najveći priliv zlata bio je prvih nedjelja iz početka rata.

PREOKRET U TURSKOJ. Pošto su sovjetsko-turski pregovori u Moskvi prekinuti, u Ankari je prošlih dana potpisan trojni englesko-francusko-turski sporazum o uzajamnoj pomoći. Turska se ovim ugovorom obvezala, da će pomoći Englesku i Francusku u slučaju, da one budu angažovane u neprijateljstvima uslijed svojih garancija Rumunjskoj i Grčkoj, ali tako, da nikako ne bude upletena u rat protiv Sovjetske Rusije. Francuski i engleski vojni predstavnici odmah su nato poveli i s uspjehom zaključili pregovore o vojničkoj suradnji tih triju država.

NOVA VLADA U BUGARSKOJ. Dr. G. Kjosjevanov bio je podnio ostavku svoje vlade. Očekivalo se obrazovanje koncentracione vlade narodnoga jedinstva. Međutim je dr. Kjosjevanov ponovno sastavio svoju sedmu vladu, koja ne predstavlja nikakvu važniju promjenu, jer su izmijenjena svega četiri ministra. U vladinoj deklaraciji ističe se, da će vlada i dalje nastaviti politiku unutrašnjega i vanjskoga mira te održati i razviti što srdačnije i prijateljskije odnose sa susjednim zemljama. Bugarski je parlament raspušten, a novi bi se izbori imali održati u roku od dva mjeseca.

GRČKO-TALIJANSKI UGOVOR O PRIJATELJSTVU ponovno je produljen.

VELIKE KIŠE NA ZAPADNOM FRONTU onemogućile su sve veće akcije, tako da vlada zatišje uz povremena mala čarivanja predstraža. Ipak engleske novine predviđaju skorbu njemačku ofenzivu.

„I mi se čudimo!“

Splitska »Katolička Riječ« od 19. t. mj. donosi:

»Šibenski »Katolik« se osvrće u članku »Jedan nekvalificirani napadaj« na dopis iz Šibenika, koji je izašao iz pera anonimnog pisca u »Hrvatskom Narodu« od 6. X., a nosi naslov »Očevim stopama«. Članak je — kaže »Katolik« — neobična zbirka ličnih napadaja i uvreda na g. Božu Dulibića, na naš list i njegove urednike, a što je najgore prostih napadaja i uvreda na pokojnog dra Antu Dulibića, čije je poštenje i patriotizam bilo iznad svega.

I mi se čudimo, da je u listu dra Budaka mogao izaći ovakav napadaj!«

Četiri biskupa idu u Rim s molbom za kanonizaciju bl. Nikole Tavilića

Hrvatskom metropoliti preuzv. g. dru Alojziju Stepincu, koji polazi 10. studenoga u Rim, pridružit će se i preuzv. gg. dr. Ivan Ev. Šarić, nadbiskup vrhbosanski, dr. Jerolim Mileta, šibenički biskup, i dr. Kvirin Kl. Bonefačić, splitski biskup, da svi zajedno u ime hrvatskoga naroda podnesu molbu Sv. Ocu Papi za proglašenje bl. Nikole Tavilića Svecem. 24. listopada sastaje se u Zagrebu biskupska konferencija te će na njoj biti zaključeno, što sve treba učiniti, da hrvatski narod doista dobije što prije svoga prvog kanoniziranog Sveca. Tako nastojanje oko kanonizacije bl. Nikole Tavilića dolazi na prvo mjesto u cijelom hrvatskom katoličkom životu i radu.

S našim nadbiskupima i biskupima polazi 10. studenoga u Rim i hrvatsko hodočašće, da čuju važne riječi Sv. Oca Pape Pija XII., koje će On prvi put u ova teška i sudbonosna vremena upravit hrvatskom narodu. Jedna skupina hodočašnika plaća 1100 dinara te ostaje 5 dana u Rimu i vraća se 16. studenoga u Zagreb. A druga skupina odlazi još u južnu Italiju na grob zagrebačkoga svetog bi-

skupa bl. Augustina Kažotića u Luceru, zatim u hrvatsko svetište u Loreto te će pohoditi i Napulj i Pompeje i vraća se u Zagreb 20. studenoga. Za tu drugu skupinu se plaća 1850 dinara. Prijave prima Hodočasnički Odbor Katoličke Akcije u Zagrebu (Nadbiskupski dvor) najkasnije do 28. listopada. Putnica je zajednička, pa svaki treba od kotarske (sreske) oblasti pribaviti odmah uvjerenje, da nema zapreke putovanju, i tu potvrdu poslati Hodočasničkom Odboru. Isto tako treba odmah uplatiti polovicu svote, a drugu najkasnije 3. studenoga. Za činovnike je zamoljen dopust, da mogu sudjelovati u tom hodočašću. Isto tako je zamoljena polovična cijena na željeznicama od polazne stanice svakoga hodočašnika. Tko god može, neka pođe s ovim hodočašćem, koje ima veliko značenje za hrvatski narod i koje je zapravo uvod u proslavu 1300. godišnjice katoličke Hrvatske. U ova burna vremena malo iz kojega naroda idu hodočašća, pa će ovo hodočašće biti na to veću radost Namjesniku Kristovu i na to veće odlikovanje hrvatskoga naroda.

Uredba o zaštiti seljačkoga posjeda

»Narodne Novine« od 17. t. mj. donose: U ime Njegovog Veličanstva Petra II. po milosti Božjoj i volji narodnoj Kralja Jugoslavije, Kraljevski Namjesnici na prijedlog bana banovine Hrvatske, a na temelju članka 15. t. 4 Uredbe o banovini Hrvatskoj propisuju ovu Uredbu o zaštiti seljačkog posjeda od ovrhe.

Čl. 1.
Ne može se seljaku uzeti pod ovrhu (izvršenje) po Zak. o izvršenju i obezbjeđenju:

1. Kuća s okućnicom i dvorištem do 20 ari površine.
2. Obradivo zemljište u površini od 1/2 ha po članu porodice (ali u svakom slučaju u najmanjoj površini od 3 ha).
3. Gospodarske zgrade potrebne za uredno vođenje gospodarstva na zemljištu izuzetom ispod ovrhe.

Čl. 2.
Seljakom u smislu ove uredbe smatra se fizička osoba, kojoj je poljoprivreda glavno zanimanje; koja obrađuje zemlju sama ili s članovima svoje porodice, a u slučaju potrebe i najmljenom radnom snagom i čiji oporezovani prihodi proističu pretežno iz poljoprivrede (ratarstvo, vinogradarstvo, voćarstvo, vrtlarstvo, stočarstvo i sl.).

Članom seljačke porodice smatra se svaka osoba, koja je s ovršenikom u krvnom srodstvu ili u tazbinskom odnosu, a živi s njim u zajedničkom kućanstvu, te nema vlastitog prihoda dovoljnog za svoje održavanje.

Svjedodžbe o tome, koji dio ovršeniljakom u smislu ove uredbe, izdaje nadležno općinsko (gradsko) poglavarstvo. Na prijedlog interesenata nadležni izvršni sud ispitat će istinitost svjedodžbe i donijeti odluku.

Svjedodžbe o tome, koji doi ovršenikova zemljišta ne potpada pod ograničenje ove uredbe, izdaje po saslušanju ovršenika nadležna prvostepena upravna vlast.

Čl. 3.
Propisi ove uredbe odnose se i na sve kućne zadruge, uređene zakonom o zadrugama od 9. svibnja 1899. sa svim kasnijim izmjenama i nadopunama, u koliko su za njih povoljnije.

Čl. 4.
Od propisa ove uredbe izuzimaju se zahtjevi za naknadu štete, koja proističe iz krivičnih djela zbog lišenja života ili povrede tijela.

Čl. 5.
Propisi ove uredbe odnose se i na sve započete ovrhe (izvršenja). Sud će na prijedlog ovršenika ovrhu obustaviti, a već provedene ovrhe čine ukinuti, ako prinudna dražba nije pravomoćno dovršena.

Čl. 6.
Provedba ove uredbe povjerava se banu banovine Hrvatske.

Čl. 7.
Ova uredba stupa na snagu danom objave u »Narodnim Novinama« 12. listopada 1939.

Beograd.
Pavle, v. r.
Dr. Stanković, v. r.
Dr. Perović, v. r.

Ban banovine Hrvatske:
Dr. Ivan Šubašić, v. r.

PREDSJEDNIK SDS DR. BUDISAVLJEVIĆ. Buduć podnio ostavku dosadašnji predsjednik g. Adam Pribičević, za novog predsjednika SDS 22. t. mj. izabran je ministar dr. Srdan Budisavljević.

Hrvati i UO

Pišući o akciji, što ju je posljednjih dana pokrenula t. zv. Udružena opozicija, čiji prvaci hoće da prikažu da bi narodnim sporazumom bili ugroženi srpski interesi, zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 21. t. mj., između ostaloga, piše:

»Tri srpske opozicione stranke, demokratski, JNS i najslabija frakcija oko Miše Trifunovića, počinju u posljednje vrijeme davati glas od sebe. Za povod uzeše raspisivanje senatskih izbora, dakle izbora, koje mi Hrvati uopće nismo tražili, a još se manje za njih zalagali. Pa ipak oñe, premda im je to poznato, žele i na nas prevaliti odgovornost za te izbore. Oni to nastoje unatoč toga, što im je poznato, da je raspis tih izbora bio koncesija, koju je dr. Maček morao dati, da mogne provesti ono drugo, što je za nas Hrvate najvažnije, a to je organizacija naše domovine Hrvatske. Kad je dr. Maček imao birati između uredbi o banovini Hrvatskoj i sterilnog konferiranja s prvacima Udruženim opozicije, teško bi se ogriješio o svoj hrvatski narod, da se nije odlučio za uredbu o banovini Hrvatskoj. Demokrati i radikali bili su izričito pozivani, da sudjeluju u pregovorima s Dražišom Cvetkovićem, ali su taj poziv otklonili. Dr. Maček nije mogao njima za ljubav otkloniti te pregovore, a nije na to bio ni obavezan nikakvim ugovorom. Sporazum od 26. kolovoza nije protivan ni slovu, a kamo li duhu sporazuma s Udruženom opozicijom, jer sadašnji sporazum ne isključuje niti konstituantu niti suglasno uređenje državne zajednice bez majorizacije. Sadašnji sporazum stvarno predstavlja novo ustavno stanje, na koje su Hrvati pristali i koje se može promijeniti uz pristanak Hrvata. Između održanja starog stanja do konačnog uređenja državne zajednice i sadašnje državne organizacije nije Hrvatima bio težak izbor. Nitko razuman nije mogao ni očekivati, da će Hrvati otkloniti formiranje jedne velike banovine Hrvatske samo zato, da zadovolje one srpske stranke, koje su upravo sada otvoreno pokazale, da je kod njih pitanje vlasti najvažnije. Mi ne bismo imali ništa protiv toga, da i te stranke sudjeluju u sadašnjoj vladinoj kombinaciji, ali radi toga, što one ne sudjeluju, ne možemo napustiti svoje interese. Ne možemo mi voditi politiku tih stranačaka, jer se nama radi o našim životnim pitanjima.«

Svoj članak »Hrvatski Dnevnik« zaključuje ovako:

»Ne može se smatrati povredom srpskih legitimnih interesa, ako se u političkom radu vodi računa također o Hrvatima i o njihovim potrebama. Ništa mi Hrvati nismo uzeli Srbima, nego se radi na tome, da se nama vrati, što je naše. Koga to smeta, taj uopće nema moralnog opravdanja govoriti o sporazumu, jer se ne može zamisliti nikakav sporazum, koji bi tolerirao obespravljenje hrvatskog naroda. Koga dakle smeta repariranje nepravda, učinjenih Hrvatima, taj nije za sporazum i suradnju s Hrvatima. Naprotiv, taj je hegemonista, a mi na temelju hegemonističkog principa ne ćemo s nikim ni razgovarati, a kamo li pregovarati.«

volio ju je i sam sv. Karlo Boromejski, kad je jednom, na putovanju, pred njom čitao sv. Misu.

Tu, pred oltarom lijepe Annunziate, sveti Alojzije je položio zavjet vječne čistoće!

Ko posjeduje radio-aparat, može svake nedjelje slušati svečanu sv. Misu iz Firenze. Misa se prenosi baš iz crkve: Santissima Annunziata.

Ako Bolognu nazivaju »Učena«, onda se Firenza može s pravom nazvati »umjetnička«. Niti Rim ne posjeduje tako velike i bogate galerije slika, kao što su one u Firenzi!

Dvije su galerije: Uffizi i Pitti. — U njima je, u stotinama soba, pohranjeno neprocjenjivo umjetničko blago. Tu se sakupljaju umjetnici sa svih strana zemlje, i gase svoju žeđu za ljepotom na najbistrijim izvorima, koji provriješe iz duša: Rafaella, Tiziana, Tintoretta, Tiepola, Fra Angelica, Cimabué, Correggia, Botticellija, Perugina, Lippija, Michelangela, Dolci Carla, Guida Reni, Murilla, Rubensa, Dürera, Van Dycka... i ostalih poznatih divova slikarske umjetnosti.

U »Galleria Uffizi« uređena je posebna soba sa autopotretima raznih umjetnika. Tu se nalazi i autopotret našega vajara Ivana Meštrovića: salivena glava u bronci još iz godine 1913. Na dnu pročih: Ivan Me-

štrović — nato Vrpolje 1883. —

Galerija Pitti čuva nekoliko slika od našega Andrije Medulića. Najznačajniji dojam ostavlja ona koja prikazuje Samsona, dok ubija jednog Filistejca. Ispod slike je ispisano na bijeloj cedulji: Andrea Schiavone (Andrea Medola o Meldola) rođen u Zadru ili Šibeniku — misli se 1522. — Umro u Veneciji oko 1563.

Drago mi je bilo, da sam u tuđini našao i sinove našega dalmatinskog krša. — Sve što je naše: mnogo više cijenimo u tuđini nego kod kuće, u domovini.

Na trgu Signoria, blizu tih dviju umjetničkih galerija, postavljena je spomen-ploča Girolamu Savanaroli, na mjestu gdje je nekoć bio spaljen taj neustrašivi propovjednik koji je Firencinima oštro dobacivao:

»Vaš se cijeli život odvija u postelji, u oozbama, žetnjama, u orgijama i u razvratlu«

Savanarola je bio gvardijan dominikanskoga samostana sv. Marka. Taj samostan i danas postoji, a u njemu se čuva zbirka Fra Angelicovih umjetnina. Šteta da ih nismo mogli pogledati, jer smo došli u samostan, kad je muzej već bio zatvoren.

Još više nego po Savanaroli, Firenza se proslavila po svom najvećem sinu Danteu Alighieri. Njegova »Bo-

žanstvena Gluma« pjeva, na toliko mjestu, o Firenzi i njezinim stanovnicima.

I danas pokazuju jednu priprištu, nisku kućicu, u kojoj je Dante ugledao svijetlo dana i bio položen u kolijevku. — U njoj se sada prodaju raznovrsni »ricordi di Dante« (uspomene na Dantea).

Firenza je majka Machiavellija i Papinija, kao i mnogih drugih velikana. Zato je pravo, da je u njoj smješten i talijanski Panteon.

Crkva Santa Croce je velika grobnica. Tu su pokopani: Michelangelo, Rossini, Ugo Foscolo, Machiavelli, Alfieri, Galilei, Cherubini... Dante je pokopan u Raveni, ali tu se, iako prazna, nalazi i njegova grobnica s natpisom: »Onorate l' altissimo poeta« (Častite najvećega pjesnika.)

Najljepši je pogled na Firenzu s Michelangelova trga, koji se uzdiže visoko nad gradom. Otuda se vide svi njezini povijesni i umjetnički spomenici, vijugava rijeka Arno, koja teče sredinom grada, i ono bujno zelenilo privatnih i javnih perivoja.

Da, baš ti perivoji, ono gusto, mekano zelenilo, koje je posvuda razasuto, daje Firenzi posebno obilježje, da bismo je radi toga mogli nazvati i »zelenim gradom«.

Lijep je pogled i sa Fiesole, malog, starinskog grada, s posebnim biskupskim sjedištem. — Tamo nas je, jednoga poslijepodneva, odveo pretrpani filobus. Taj filobus je novije prevozno sredstvo, koje je kombinacija autobusa i tramvaja. Od autobusa su uzeli gume i točkove i karosijeru, a od tramvaja električni žičani pogon.

Niko ne žali, ko se iz Firenze popne u Fiesole, rodno mjesto nježnoga franjevačkog umjetnika — slikača Fra Angelica.

Osim crkve sv. Romula, u kojoj se Carducci jednom rasplakao nad nježnošću skulpture Mina da Fiesole, koja prikazuje sv. Ivana Krstitelja i Dijete Isusa, i romantičnoga franjevačkog samostana na brijegu s čelijom sv. Bernardina Sijenskoga, nemaš što vidjeti. — Ali zašto: nikad se nagle dati prirodnih ljepota, koje su dolje u dolini i posvuda naokolo bogato posijane.

Istina, Bologna ima svoju tihu sredovječnu dušu, ali duša Firenze je još ljepša, privlačnija i zanimljivija. A stvorio je umjetnost i priroda!

I ko se jedanput svrati u Firenzu, neće biti zadovoljan, dok je još nekoliko puta ne posjeti.

Don Ivo Grgurev

Nove Uredbe

»U službenim »Narodnim Novinama« već su proglašene uredbe o Upravnom sudu, o službenim odnošajima banovinskih činovnika te o proračunu, računovodstvu i računskom sudu.

Uredba o Upravnom sudu predviđa organizaciju Upravnog suda u Zagrebu. Upravni sud preuzima ulogu Državnog savjeta u poslovima i nadležnosti banovine Hrvatske. U toj uredbi nalazi se jedna novost. Upravni se suci po toj uredbi od sada imenuju na temelju natječaja. Personalno vijeće Upravnog suda stavlja trojni prijedlog i ban između trojice predloženih izabire jednog upravnog suca. Upravni sudac mora imati pravni fakultet, biti star 40 godina i provesti u javnoj službi ili radu 15 godina. Upravni sud nadležan je u administrativnim sporovima iz nadležnosti banovine Hrvatske. U pitanju postupka novost je u ovoj uredbi, što se usmena rasprava svodi na najmanju mjeru. Vijeće sudaca ima odlučiti, da li se uopće ima predmet uzeti u usmenu raspravu ili rješavati prema predloženim spisima. Uredba predviđa također preslušanje svjedoka samotnim putem preko redovitih sudova, da se smanje troškovi. Uredbom se nastojalo načelo zakonitosti uprave provesti do krajnih granica. Promjene u osoblju, imenovanje novih sudaca ne će se provesti kroz 3 mjeseca od objavljivanja uredbe, što je posebno istaknuto u njezinim prelaznim odredbama.

U uredbi o proračunu, računovodstvu i računskom sudu banovine Hrvatske regulira se u prvom redu pitanje banovinskog proračuna, sastav proračuna i računovodstvenih propisa, kojima se u tom predmetu banovina Hrvatska izdvaja iz nadležnosti glavne kontrole i propisa o državnom računovodstvu u svojoj nadležnosti. Inače propisi o državnom računovodstvu ostaju u svim ostalim slučajevima, gdje to nije predviđeno ovom uredbom. Za banovinu Hrvatsku uvedena je u toj uredbi i jedna novost, i to kod preventivnih viza, jer se čitava računovodstvena kontrola obavlja u buduću a posteriori. Ova je ideja unesena u uredbu, jer je bliža zakonitosti i nameće veću odgovornost naredbodavcu. Vrhovnu računsku kontrolu obavljat će u buduću konačno i samostalno računski sud. To je nova ustanova, koja ima zamijeniti glavnu kontrolu u poslovima, za koje je nadležna banovina Hrvatska. U uredbi se predviđa i osnivanje banovinskog odvjetništva, koje će imati dužnost zaštite imovinskih i pravnih interesa banovine Hrvatske i osoba, koje stoje pod njezinom upravom. Ta će se odvjetništva osnovati u središtu svih apelacionih sudova, a zamjenjivat će bivša državna pravobranilaštva. Dok ona ne budu osnovana, njihovu će funkciju vršiti državno pravobranilaštvo.

Uredba o službenim odnošajima banovinskih službenika banovine Hrvatske zadržala je načelno sve propise činovničkog zakona od godine 1931. i statuta za banovinske činovnike bivše Savske i Primorske banovine. Oni su i dalje zadržali pravnu snagu, samo su u nekim slučajevima izvršene promjene u vezi s reorganizacijom banovine Hrvatske. U uredbi su osigurane ovlasti banu, da može slobodnije postupati u ovim slučajevima. On može prema uredbi imenovati osobe slobodnih zanimanja, nadalje može bez obzira na § 49. zakona o činovnicima unapređivati činovništvo brže u više grupe, nego je to predviđeno dosadašnjim propisima činovničkog zakona i banovinskih činovničkih statuta. Uredba sadrži propise o disciplinarnom postupku prema činovnicima i organizaciji disciplinskih sudova kod Banske Vlasti. Dosadašnji pravilnici o službenim odnošajima banovinskih službenika Primorske i Savske banovine ukidaju se. Isto se tako ukidaju i nazivi za pojedina zvanja službenika svih struka i zamjenjuju novim nazivima, koji su ostali uvriježeni u hrvatskim krajevima uza sve promjene, koje su međuvremeno uslijedile. Tako je na primjer naziv upravnik policije promijenjen u »ravnatelj redarstva«, komesari se zovu redarstveni povjerenici, osniva se zvanje perovođa i tri razreda pristava. Ukida se naslov univerzitetski profesor i zamjenjuje se nazivom sveučilišni profesor. Svi su nazivi izmijenjeni osim naziva sreskog načelnika. Kod svih ovih uredbi naravno Hrvatski će sabor imati konačnu riječ i on će donijeti o njima svoju konačnu odluku.

Život Šibenika

KRIST KRALJ. Po naredbi blgpk. Fa-pa Pija XI. svake se godine u zadnju listopadsku nedjelju mora slaviti, i to najsvetčane, blagdan Krista Kralja. Blagdan će i ove godine biti najsvetčane proslavljen u svim našim župama i u svim društvima Kat. Akcije. U Šibeniku po svim crkvama bit će služba Božja kao na najveće blagdan. U katedrali u 11 s. bit će pontifikal preuzv. biskupa. Zbor sv. Cecilije izvodit će Sokolovu Misu »Gaudens gaudebo«. Uvečer u 6 s. bit će u katedrali listopadska pobožnost, a zatim propovijed preuzv. biskupa. Iza propovijedi pred izloženim Svetotajstvom izmolit će se posvetna molitva presv. Srcu.

U CRKVI SV. LOVRE na svetkovinu Krista Kralja 29. t. mj. sv. Mise kao i ostalih nedjelja. U 11 sati izložit će se Svetotajstvo. U 5 sati popodne blagoslov, propovijed i posveta.

U NOVOJ CRKVI, na Krista Kralja, bit će listopadska pobožnost popodne u 4.30 s., a ne u 6 s. kao obično.

PRICEST KRIZARICA I MALIH KRIZARICA. Na blagdan Krista Kralja u nedjelju 29. t. mj. u 6.30 s. ujutro u crkvi sv. Luce zajednička je sv. Misa i sv. Pricest svih Križarica i Malih Križarica, na što su dužne sve doći. — Duhovnik.

PROSLAVA MISIJSKOGA DANA. U nedjelju 22. t. mj. po svim našim crkvama održala se propovijed o misijama i sakupljala milostinja za misije. — Križarice i Male Križarice imale su ujutro u 7 s. zajedničku sv. Misu i sv. Pricest u crkvi sv. Luce, preko koje im je održao misijsku propovijed duhovnik preč. don Ante Radić. — Naveče je u Kat. Domu održana uspješna misijska priredba naših vrijednih Križarica. Proslava je održala s. Vukić L. te u njemu istakla značenje misijskoga rada. Slijedilo je pjevanje Malih Križarica »Napred mala misijska četo« i članica »Konder šiti« te deklamacije s. Gojanović V. »Na koncu života«, s. Grgurević I. »Na vrelu života« i M. K. Bilić M. »Misionar«, pak misijska crtica s. Radin A. Predavanje je održala s. Kropce M., te u njemu prikazala, kako se sve može raditi za misije, a duhovnik preč. don Ante Radić održao je govor o potrebama misionara i našoj dužnosti što veće suradnje s njima. Priredba je završena dječjim igrokazom »Nagrađena škrtost«, koji su dobro izvele naše Male Križarice. Priredba je bila dosta dobro posjećena. Uz ostale prisustvovao joj je i presvij. Mons. Pian, kao zastupnik odsutnog preuzv. biskupa.

SLUŽBA BOŽJA NA SVE SVETE I MRTVI DAN: Katedrala sv. Jakova: Svi Sveti: U 6 s. župska sv. Misa. U 7, 8 i 9 s. tih sv. Mise. U 10.30 s. pontifikal i propovijed preuzv. biskupa. Popodne u 4 s. svečana Večernja. U 6 s. listopadska pobožnost. Mrtvi dan: Tih sv. Mise od 5 s. pa dalje. U 11 s. pontifikalna sv. Misa preuzv. biskupa i odrješenje. Uvečer u 6 s. zaključak listopadske pobožnosti. — Dolačka župska crkva: Svi Sveti: U 7.30 s. župska sv. Misa. Popodne u 2 s. Večernja za mrtve s blagoslovom. Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 5 s. Zatim tiha a onda opet pjevana. Uvečer u 5 s. blagoslov sv. Presvetim. — Varoška župska crkva: Svi Sveti: U 6 s. tih sv. Misa, a u 10 s. pjevana. Popodne u 6 s. Večernja za mrtve. — Mrtvi dan: U 5 s. pjevana sv. Misa. — Nova Crkva: Svi Sveti: Pjevana sv. Misa u 8 s. Popodne u 3 s. Večernja Mrtvih. — Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 6 s., a zatim dvije tih sv. Mise. — Sv. Ivan: Svi Sveti: Pjevana sv. Misa u 7 s. Popodne u 2.30 s. Večernja Mrtvih. — Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 5.30 s. — Sv. Duh: Svi Sveti: Pjevana sv. Misa u 6.30 s. Popodne u 2 s. Večernja Mrtvih. — Mrtvi dan: Pjevana sv. Misa u 5 s. — Sv. Nikola: Na Sve Svete bit će pjevana sv. Misa u 8 s., a na Mrtvi dan u 7 s.

PROSLAVA SV. KRISPINA. U prošlu nedjelju mjesni postolari i postolarski obrtnici obnovili su svoj stoljetni običaj, pa su svečano proslavili svoga zaštitnika sv. Krišpina, mučenika i cipelara. Proslava je bila u crkvi sv. Nikole. Sva je crkva imala svečani izgled, a na velikom oltaru, svečano urešenom, stajala je velika slika, koja prikazuje mučeničku smrt sv. Krišpina i Krispiniana. Crkva je bila dupkom puna svijeta. Obrtnici i cipelari stajali su na zasebnim mjestima sa svijetlom u ruci. U 8 s. započela je proslava s pjevanom Misom vlč. don Kreše Zorića, preko koje je on održao lijepu prigodnu propovijed

iz života sv. Krišpina s osvrtnom na sadašnjicu. Na ofertoriju Mise g. Ile Antun uč. V r. preparandije otpjevao je solo »Ave Maria« od Muhvića, a poslije podizanja »Očenaš« od Gauby veoma efektno otpjevala je solo gđica Bogoslava Stašić uč. III r. preparandije. — Iza sv. Mise bio je blagoslov sv. Presvetim, a na koncu svi su postolari i obrtnici pristupili oltaru i cje-livali relikviju sv. Krišpina. — Gradanstvo je s najvećim veseljem primilo obnovu ove lijepe tradicije, pa se kod mnogih pobudila želja, da bi se i zaštitnici drugih staleža na sličan način slavili. Naši su cipelari dali primjer, a do nas je, da ih slijedimo. Da je proslava sv. Krišpina izišla ovako lijepo i svečano, treba se posebno zahvaliti g. Ivi Kečkemetu, g. Marku Žaji i sakristanu sv. Nikole g. Dujji Sabioni.

OČITO ZAPOSTAVLJANJE ŠIBENIKA. U novom željezničkom redu, koji stupa na snagu 28. t. mj., Šibenik je izgubio svoje najvažnije veze. Ukinut je vlak, koji je polazio iz Šibenika u 10.20 s. za Perković-Slivno, a imao je vezu za Split, te vlakovi Šibenik-Perković-Slivno, koji su polazili iz Šibenika naveče u 8.29 i 11.38 s. i imali vezu na noćni brzi i putnički vlak za Zagreb. Tako je sada prekinuta svaka naša veza na noćne vlakove za Zagreb. Praktički to znači, da oni putnici koji žele putovati vozovima br. 1003 i 1013 morali bi poći iz Šibenika sa vozom koji polazi poslije podne u 17.36, te na Perkoviću čekati vezu sa splitskim brzim vlakom sve do 21.24, a sa splitskim putničkim čak do 1.07 u jutro. Ukidanjem ovih vlakova publici i privredni nanešena je velika šteta. Zbog toga su upućeni brojni prosvjedi mjerodavnim faktorima. Iz Šibenika je uputio brzojavni prosvjed narodni zastupnik Dane Škarica, povjerenik šibenske gradske općine g. Vidović, društvo za promicanje turizma, udruženje trgovaca kao i druga staleška udruženja. Brzojavi su upućeni ministru saobraćaja, ministru trgovine i industrije, generalnoj direkciji željeznica kao i zagrebačkoj direkciji željeznica. U prosvjedima se traži da se ova odluka povuče i da se vlakovi ne ukidaju, odnosno da se uspostave već ukinuti vlakovi. Ako su dosadašnji vlastodršci zapostavljali Šibenik radi njegovoga neustrašivog držanja u obrani hrvatskih narodnih prava, to se ne smije sada dogoditi, kad su naši hrvatski narodni predstavnici u zajedničkoj vladi!

SV. MISA NA GROBLJU I ODRJEŠENJE bit će u petak 3. t. mj. u 9 s. ujutro. Sv. Misu služit će Stolni Kaptol.

POTPUNI OPROST ZA SVOJE MRTVE mogu gobiti svi vjernici, ispovjedeni i pričesćeni, toliko puta, koliko puta pohode jednu crkvu i u istoj svaki put izmole barem 6 Očenaša, Zdravo Marija i Slava Ocu, i to za vrijeme od podneva Sviju Svetih pa do pola noći Mrtvoga dana.

NAŠI UČITELJI ZA POBIJANJE NEPISMENOSTI. Učitelji gradske škole sv. Frane odlučili su, da sa svoje strane doprinesu sve, što mogu, u svrhu pobijanja nepismenosti. U tu svrhu odlučili su, da početkom idućega mjeseca održe po nekoliko analfabetskih tečajeva. Na to se upozoruju svi nepismenjaci grada Šibenika, koji žele naučiti čitati i pisati, da se mogu prijaviti svakoga dana kod uprave škole.

NA PRVI PETAK 3. XI. t. g. imat će Križarice i Male Križarice zajedničku sv. Misu i sv. Pricest u crkvi sv. Luce u 6.30 s. ujutro i naveče u 7 s. pobožnost Presv. Srcu i blagoslov sv. Presvetim.

POST I NEMRS. U utorak 31. t. mj., uoči blagdana Sviju Svetih, je strogi post i nemrs.

UPOZORENJE SVECENSTVU. Gosp. Stjepan Šajnović iz Osekova nakon svoje uspjele izložbe ostavio nam je više komada crkvenoga ruha, da ih rasprodamo, pak na to ponovno upozorujemo preč. i vlč. gg. svećenike te sve dobre vjernike, koji bi htjeli što darovati kojoj našoj crkvi. Preko nas mogu se obaviti i sve narudžbe za izradu raznih vrsti crkvenoga ruha. Izrada kod gosp. Šajnovića je vrlo precizna i lijepa, a cijene umjerene. Reflektanti neka se obrate našoj predsjednici s. Šarin Nevenki (Katolički Dom) ili našem duhovniku preč. don Antu Radiću. — Križarice u Šibeniku.

U FOND NAŠEGA LISTA doprinijele su: Marin Mara (Skradin) Din 10. — Da počasti nezaboravnu uspomenu pk. Bianke Baranović: gđa Ludmila Ljubić (Šibenik) Din 50. — Uprava harao zahvaljuje.

SVIM ČLANICAMA »ŽIVOGA SVI-JETLA« javljam, da je nakana klanjanja za slijedeći tjedan (29. X.—4. XI.): da Kristovo kraljevstvo istine i života, posvećenja i milosti, pravde i ljubavi čim prije zavlada našom milom domovinom i čitavim svijetom — Don Ante Radić.

Iz naših krajeva

BISKUPSKE KONFERENCIJE. 24. t. mj. započeo je rad plenuma biskupskih konferencija pod predsjedanjem preuzv. g. nadbiskupa dra Alojzija Stepinca, a u prisutnosti apostolskoga nuncija preuzv. g. E. Felici. Na dnevnom redu konferencija nalaze se tekuća crkvena pitanja. Rad konferencija potrajat će tri do četiri dana, pak će nakon toga javnost o zaključcima biti obavještena putem novinskoga komunikacija.

MLADA MISA U PRIMOSTENU. U nedjelju 29. t. mj., na blagdan Krista Kralja, otpjevat će u svom rodnom mjestu Primoštenu prvu sv. Misu dominikanac o. Atanazije Jurin. Nadobudnom mladomisniku i naše srdačne čestitke!

KAKVI SVE DOLAZE U KOMUNISTE? Zagrebački »Hrvatski Dnevnik« od 25. t. mj. donosi: »Iz više mjesta dobivamo izvještaje o »reorijentaciji« nekadašnjih skutoša reakcije i nasilja. Nekada su oni uživali u zlostavljanju hrvatskih rodoljuba, koje su proglašivali neprijateljima »postojećeg poretka« pa čak i komunistima, premda su ti hrvatski rodoljubi bili daleko od marksizma. Sada se ti pokvarenjaci »reorijentiraju«. Jedan se dio počeo lupati u prsa prikazujući se nadhrvatima, dok drugi odoše u — »komuniste«. Tako nam javlja dopisnik iz Gospića: »Ima ovdje jedan soj ljudi, koji je preko noći promijenio političko uvjerenje. Batinaši i drugi pokvarenjaci videći, da je prošlo vrijeme unitarističke diktature, najednom se zaljubiše u marksizam i neki od njih već kliču: »Živio Staljin! Živjela komuna!« Njihov broj nije velik. Hrvati su osim nekoliko rijetkih iznimala i do sada stajali uz dra Mačka, dok se Srbi sve više okupljaju oko Samostalno-demokratske stranke. Ipak ih ima nekoliko, koji znadu da ih ta stranka ne će primiti, ali jer žele nekada spadati, pretvorili se u »komuniste«. Bilo bi bolje, kad bi se proglasili »fakinistima«, jer su to i prije bili, a to će i u buduću ostati.« — Mi, i obzirom na naše prilike u ovim krajevima, sa zagrebačkom »Hrvatskom Stražom«: »Nadodajemo, da ova pojava nije zapažena samo u Gospiću, nego i u drugim krajevima. Ta pojava nije od jučer. Jugoslavenski nazovi nacionalizam, koji negira hrvatsku individualnost u stvari znači negiranje za Hrvate jedine moguće nacionalne orijentacije. Znači otpad od naroda i duhovno isključenje iz narodne zajednice. Marksistički internacionalizam također kiđa tu vezu čovjeka s njegovom narodnom zajednicom.

Radi toga je u redovima intelektualne omladine bila vrlo česta pojava marksista bivših »Jugoslavenskih nacionalista«. Prelaz od jugoslavenskog nacionalizma, koji je samo fikcija, k marksističkom internacionalizmu vrlo je lagan. S tom pojavom sada treba računati i u krugovima različitih hrvatskih odroda, koji su služili narodnim neprijateljima u Jeftičevoj i Stojadinovićevoj diktaturi, a nebi im bilo teško služiti ni Staljinovoj diktaturi. — Njihovo je glavno pravilo: Uvijek protiv hrvatskoga naroda! Uvijek protiv hrvatskoga nacionalizma! Danas pod plahtom tobožnjeg jugoslavenskog nacionalizma, a sutra pod krinkom boljševičkog internacionalizma.«

JEDINSTVENA VLADINA LISTA NA SENATSKIM IZBORIMA. Javljaju iz Beograda, da je na sastanku svih prvaka skupina, koje suraduju u vladi odlučeno, da će vladine stranke na senatskim izborima od 12. XI. t. g. nastupiti zajednički. Utvrđen je broj kandidata pojedinih skupina i već su određena i lica, koja će kandidirati. — »Jut. List« od 26. t. mj. javlja, da će prema postignutom sporazumu JRZ dobiti 24. SDK 20 (od kojih SDS 3) i srpski zemljoradnici 4 mandata.

Jesam li podmirio pretplatu?

Za gospodu svećenike i klerike biskupskog dačkog sjemeništa prispio nam je ogroman izbor crnih šešira

Trikotaža DIZDAR

Šibenik - Knin